

*FAQ'S SOBRE LA RED
VALENCIANA DE
TERRITORIOS SOCIALMENTE
RESPONSABLES*



Elaboración del documento: JOSEP OCHOA MONZÓ¹

Coordinación: IRENE BAJO GARCÍA, DIRECTORA CÁTEDRA DE RESPONSABILIDAD SOCIAL DE LA GENERALITAT VALENCIANA EN LA UNIVERSIDAD DE ALICANTE

¹ *Profesor Titular de Derecho Administrativo de la Universidad de Alicante (1997). Ex -Director General de Responsabilidad Social y Fomento del Autogobierno en la Conselleria de Transparencia, Responsabilidad Social, Participación y Cooperación (2015-2019).*

El compromiso del Gobierno valenciano con las políticas de responsabilidad social no se ha quedado solo con la pionera Ley 18/2018, de 13 de julio. El desarrollo de ésta, con la creación del Consejo Valenciano de Responsabilidad Social mediante Decreto 30/2020, de 28 de febrero y ya antes con el Decreto 203/2019, de 4 de octubre, del Consell, de creación de la Red Valenciana de Territorios Socialmente Responsables suponen dos puntos más de afianzamiento de dichas acciones. Justamente la edición de estas breves, pero completas “Preguntas y respuestas sobre la Red Valenciana de Territorios Socialmente Responsables”, pretende facilitar la puesta en marcha de la Red Valenciana de Territorios Socialmente Responsables, que es pionera en un espacio autonómico. La elaboración de esta Guía, breve pero completa, puede ser útil para los Municipios u otras Entidades que quieran conformar un territorio socialmente responsable. Esta publicación nace en el marco de acción de la Cátedra de Responsabilidad Social de la Generalitat Valenciana en la Universidad de Alicante, lo que demuestra de nuevo la fructífera colaboración entre ambas instituciones. Lo que va unido, sin duda, al buen criterio con que la misma se ha hecho, bajo la *auctoritas* del anterior Director General de Responsabilidad Social, el profesor de Derecho Administrativo de la Universidad de Alicante, Josep Ochoa Monzó.

Iñaki Pérez Rico

Director general de Calidad Democrática, Responsabilidad Social y Fomento del
Autogobierno

Conselleria de Participación, Transparencia, Cooperación y Calidad Democrática

Esta publicación ha sido elaborada como proyecto dentro de la Cátedra de Responsabilidad Social de la Generalitat Valenciana en la Universidad de Alicante, gracias al apoyo económico de la Conselleria de Participación, Transparencia, Cooperación y Calidad Democrática a través de la Dirección General de Calidad Democrática, Responsabilidad Social y Fomento del Autogobierno

Noviembre 2020

Introducción

La Ley 18/2018, de 13 de julio, de la Generalitat, para el fomento de la responsabilidad social, establece en su artículo 20 la creación de la Red Valenciana de Territorios Socialmente Responsables, de la que podrán formar parte aquellos que cuenten con políticas para gestionar los impactos sociales, laborales, ambientales, económicos y culturales, que hagan compatible una economía competitiva con la cohesión social y la mejora de la vida de la ciudadanía, a través de un enfoque de gobernanza participativa.

El concepto o la idea de configurar un territorio como socialmente responsable parte de la hipótesis de que es «aquel que consigue integrar, en una lógica de democracia participativa, los aspectos sociales y medioambientales en las decisiones económicas, los modelos y valores para reactivar la competitividad, las buenas prácticas y una interacción continua entre las partes interesadas, con el fin de fomentar la innovación y la competitividad». O dicho de otra forma, es una singular adaptación a un espacio concreto de las acciones o políticas de responsabilidad social de los actores que operan en un ámbito concreto que, de forma voluntaria, aspiran a crear sinergias entre ellos para conformar un marco superior y territorialmente acotado en el que confluyan acciones formalizadas de sostenibilidad con objetivo de facilitar un espacio de diálogo y de trabajo con los grupos de interés, incluyendo las Administraciones Públicas de conformidad con el artículo 11 de la citada Ley 18/2018, de 13 de julio.

El origen de estas iniciativas arranca, al margen otras puntuales y más focalizadas, caso de la Agenda Local 21, con la Red RETOS² de ámbito nacional, constituida el año 2008 y liderada ahora desde el Ministerio de Trabajo y Economía Social, cuya misión es articular, integrar e implementar diferentes estrategias para el desarrollo de territorios socialmente responsables que mejoren la calidad de vida de sus habitantes. En esta Red se integraron actores territoriales de la Comunidad Valenciana como la Comarca l'Horta Nord, representada por el Consorcio Pactem-Nord, Castellón, representado por el Ayuntamiento de Castellón, y Gandía, representada por el Ayuntamiento de Gandía. De manera no formalizada contamos así mismo con otras interesantes experiencias en la Comunitat Valenciana, como por ejemplo, la Mesa de Responsabilidad Social de la Marina Alta o, con carácter sectorial, iniciativas no susceptibles de ser consideradas territorios socialmente pero que caminan en la buena dirección, como Pactem CV (Red de pactos y acuerdos territoriales de empleo³).

En la Comunidad Valenciana el mandato de desarrollo de la Ley de Fomento de la Responsabilidad Social para la creación de la de la Red Valenciana de Territorios

² <http://www.mites.gob.es/es/rse/redretos/index.htm>

³ <https://www.pactemcv.es/>

FAQ'S SOBRE LA RED VALENCIANA DE TERRITORIOS SOCIALMENTE RESPONSABLES

Socialmente Responsables, se concretó en el Decreto 203/2019, de 4 de octubre, del Consell, de creación de la Red Valenciana de Territorios Socialmente Responsables.

Por su parte, dentro de las acciones de la Cátedra de Responsabilidad Social de la Generalitat Valenciana en la Universidad de Alicante, se ha elaborado el documento “Definición de indicadores para un Territorio Socialmente Responsable”, de conformidad al texto de la ley valenciana y su desarrollo reglamentario anteriormente mencionados.⁴.

El presente documento pretende ser un paso más en la dirección de ofrecer herramientas útiles y accesibles para la constitución de Territorios Socialmente Responsables en la Comunitat Valenciana, como objetivo máximo de coordinación y visión global de lo que debe ser un crecimiento económico y social sostenible, responsable e inclusivo.

Para ello, se ofrecen respuestas a las veinte preguntas más frecuentes a las que todos los agentes implicados en la creación de un Territorio Socialmente Responsable deben hacer frente cuando se planteen un proyecto de estas características, y trata de hacerse de una manera lógica, clara y sistemática. Esperamos que resulte de utilidad.

⁴ <https://web.ua.es/es/catedra-responsabilidad-social/documentos/catedra-2019/territorios/territorios-socialmente-responsables-indicadores.pdf>

Preguntas y respuestas frecuentes

1. ¿Qué es un Territorio Socialmente Responsable (TSR)?

Es aquel que toma como referente o soporte el espacio donde ejercen competencias diferentes administraciones públicas, la Administración General del Estado, Administración de las Comunidades autónomas y las Entidades que integran la Administración Local Administración Local, en su doble vertiente municipal y provincial, que se ajusta a la previsión de la Ley 40/2015, de 1 de octubre, de Régimen Jurídico del Sector Público.

En este espacio, los principales actores o grupos de interés se han coordinado o pretenden coordinarse para construir entre ellos acciones de futuro fundamentadas en el análisis de los principales retos sociales, ambientales, económicos y éticos, la identificación de metas comunes en pro de un desarrollo sostenible, y la definición de las responsabilidades que cada una de las partes debe asumir para lograrlo.

Por tanto, el TSR es un marco territorial, definido y acotado para la creación, definición y concreción de las acciones que en el mismo pretenden poner en marcha los diversos grupos de interés que decidan formarlo asumen programar y ejecutar de forma conjunta y coordinada, con arreglo al Decreto 203/2019, de 4 de octubre,

Por su parte, el art. 2.1 del Decreto 203/2019 asume que, si ya hay territorios que estén ya implantado políticas y acciones para gestionar los impactos sociales, laborales, ambientales, éticos, económicos y culturales, puedan aprovechar estas experiencias y aprovechar para conforma con arreglo al mismo el TSR.

2. ¿Qué debo hacer si tengo interés en impulsar o formar un TSR?

El Decreto crea la Red de TSR en la que si tu Entidad está interesada en formar parte debe cumplir con los requisitos de orden sustantivo y formal a los que luego nos referiremos. Y tras el oportuno procedimiento ante el órgano competente podrá ser declarada como integrante de la RVTSR.

Pero para un primer análisis de los retos que hay que sortear por tu Entidad, se pueden ver los Indicadores para un Territorio Socialmente Responsable Propuesta para la creación de la Red Valenciana de Territorios Socialmente Responsables que se pueden consultar en <https://web.ua.es/es/catedra-responsabilidad-social/documentos/catedra-2019/territorios/territorios-socialmente-responsables-indicadores.pdf>

En resumen, según dichos indicadores (pag. 11) para iniciar el proceso hacia un Territorio Socialmente Responsable, será necesario definir cuáles son sus límites geográficos, quiénes lo integran y qué roles tienen, y, en definitiva, qué criterios o prácticas se aplicarán en dicho territorio para hacerle merecedor de tal denominación.

3. ¿Qué es la Red Valenciana de Territorios Socialmente Responsables?

La Red Valenciana de Territorios Socialmente Responsables (RVTSR) es el marco común de trabajo y apoyo para los Territorios Socialmente Responsables que se quieran integrar en la misma. La RVTSR es la herramienta para promover la responsabilidad social en el territorio valenciano, para aglutinar a todos los TSR, con el objetivo de facilitar un espacio de diálogo y de trabajo con los grupos de interés de un espacio determinado, incluyendo las administraciones públicas, todo ello de acuerdo con la Ley 18/2018, de 13 de julio, de la Generalitat, para el fomento de la responsabilidad social.

4. ¿Qué naturaleza jurídica tiene la Red de Territorios Socialmente Responsables?

El Decreto 203/2019, de 4 de octubre, no la determina. La crea bajo unos principios y objetivos que la informan, previendo los mecanismos para que un TSR pueda formar parte de la misma. Podemos decir que son dos ámbitos interrelacionados: la Red se prevé como el conjunto TSR que puedan constituirse en la Comunidad Valenciana. Por lo que el TSR lo es si forma parte de la RVTSR y la Red de Territorios Socialmente Responsables solo tiene sentido si hay territorios que formen parte de la misma.

5. ¿Puede formar parte de la RVTSR cualquier territorio?

Como se dirá, en principio sí, si se cumplen los criterios y requisitos del Decreto 203/2019. Ahora bien, con arreglo al art. 3 la Red Valenciana de Territorios Socialmente Responsables debe tener unos principios modulares que a la postre, deben ser asumidos por el TSR que pretende integrarse en la misma. Entre ellos, que se fomente la democracia de proximidad y participativa, que se fomente el empleo decente, de calidad y el desarrollo sostenible en el territorio. Así como que se actué con un enfoque integral que aborde los retos sociales, económicos y ambientales del territorio con el resto de las políticas sectoriales, de forma ética y de acuerdo con el principio de transparencia en la gestión territorial.

De la misma forma, hay enumerados una serie de objetivos de la Red, art. 4 del Decreto 203/2019 que deberán informar la eventual conformación de un TSR.

En suma, si bien todo territorio puede llegar a ser de manera formalizada un TSR, deberá asumir una serie de principios y valores que son los propios de la Red en la que se pretende integrar.

6. ¿Qué ámbito debe tener un TSR?

Con arreglo al art. 6.2 del Decreto 203/2019, cada territorio socialmente responsable comprenderá un término municipal, excepto cuando exista un conjunto de acciones estratégicas y singularmente acordadas por las partes interesadas en conformar dicho territorio como socialmente responsable a nivel supramunicipal. Por esto, el TSR puede tener un ámbito Municipal, supramunicipal (Mancomunidad, Comarca, Área Metropolitana o Provincia) o inframunicipal (barrio, pedanías, entidades locales menores).

En todo caso debe coincidir territorialmente con alguna de las Entidades Locales a que se refiere la Ley 8/2010, de 23 de junio, de la Generalitat, de régimen local de la Comunitat Valenciana, si bien en el mismo cabe se integren administraciones no territoriales pero que formen parte del Sector Público, como las Universidades u otros Organismo Públicos.

En suma, podemos decir aunque suene tautológico que el territorio es un elemento esencial para la configuración del TSR, y de que este integre la RVSTS, por lo que debe coincidir al menos con un ámbito de decisión de alguna de las Administraciones territoriales, Administración General del Estado, Administraciones de las Comunidades Autónomas y, especialmente, Entidades que integran la Administración Local.

7. ¿El TSR puede ser de ámbito provincial?

Sí. El Decreto 203/2019, de 4 de octubre no lo prohíbe. Ahora bien, por sus propias características, la Red Valenciana de Territorios Socialmente Responsables se prevé que esté formada sobre todo por entidades locales, básicamente de ámbito municipal o inferior que hayan configurado un TSR para que armonicen, compartan y pongan en común sus experiencias en la implantación territorial de acciones de responsabilidad social. Por ello, pretender una acción coordinada a nivel provincial sería prever que la mayoría de los municipios que la integran han acordado formar un TSR es jurídicamente posible pero quizás en la práctica pueda ser complicado.

8. ¿Y autonómico?

Por la misma razón anterior, y con arreglo al art. 2.2 del Decreto 203/2019, si bien no es descartable un TSR a nivel de toda la Comunidad Valenciana, podemos decir que el nivel autonómico vendrá determinado por el mayor o menor número de TSR a otros niveles inferiores dentro del territorio de la Comunidad.

9. ¿Qué pasos debe dar mi entidad si quiere formar un TSR para integrarlo en la RVTSR?

Sería razonable que la Dirección General del Gobierno de la Generalitat Valenciana con competencias en materia de coordinación de la responsabilidad social dictara las normas necesarias para el funcionamiento y la organización de la Red Valenciana de Territorios Socialmente Responsables. Con todo, del Decreto 203/2019 parecen deducirse dos requisitos generales con arreglo al art. 6. Unos de orden formal o procedimental y otros de orden material o sustantivos.

A. Requisitos de orden formal o procedimental

Las Entidades a que se refiere el art. 5 del Decreto 203/2019 deberán presentar una solicitud por vía electrónica a la dirección general con competencias en materia de coordinación de responsabilidad social solicitando la adhesión a la Red de TSR. Ello supone que el TSR ya esté conformado o configurado, previamente, ya exista como tal, en cuanto está en condiciones de demostrar que cumple con los requisitos de orden material o sustantivos para formar parte de la RVTSR.

B. Requisitos de orden material o sustantivos

Las entidades que estén interesadas en presentar la solicitud anterior deberán:

- a. Aportar certificado expedido por el secretario del órgano de gobierno de la entidad local (Pleno o Comisión de Gobierno) de las entidades locales, donde se exprese la voluntad de adherirse a la Red Valenciana de Territorios Socialmente Responsables.

El Decreto 203/2019 no determina la mayoría necesaria o quorum para que la Entidad Local adopte dicho acuerdo, por lo que hay que entender que rigen las reglas generales de la Ley 8/2010, de 23 de junio, de la Generalitat, de régimen local de la Comunitat Valenciana y de la Ley 7/1985, de 2 de abril, de Bases de Régimen Local, por lo que no se exigirá un quorum cualificado.

- b. Certificado expedido por el órgano competente que acredite de forma fehaciente que la empresa o entidad o institución -pública o privada- quiere formar parte de la Red de TSR.

El Decreto 203/2019, de 4 de octubre, tampoco determina la mayoría necesaria o quorum, o quien deba adoptar el acuerdo en caso de una empresa o entidad privada, por lo que serán los Estatutos de la misma los que deban resolver esta cuestión.

- c. Por cada entidad interesada en integrarse en la Red, se deberá adjuntar un documento que de manera resumida y sucinta contenga:
 - i. Un plan de actividades en el territorio que defina las actuaciones a realizar, así como un calendario de las previstas.
 - ii. La estructura organizativa y operativa de los grupos de interés que participen en dicho territorio.
 - iii. Las líneas estratégicas, programas y proyectos para abordar los objetivos de la Red en el TSR que se pretende conformar.

El Decreto 203/2019 exige que la entidad que promueva el TSR deba presentar a la Conselleria competente, además, un documento que demuestre la seriedad, podríamos decir, de la propuesta de conformar dicho TSR y de integrarse en la RVTSR: actividades a desarrollar y líneas estratégicas a abordar, así como la estructura operativa y organizativa en la que hay libertad de conformarla. El plan de actividades no debe ser complejo, pero debe considerar tanto los criterios orientativos aplicables en la planificación territorial general (nivel macro) como los criterios orientativos aplicables a la gestión de los actores territoriales (nivel micro), de conformidad con los indicadores recogidos en el Anexo del Decreto 203/2019, de 4 de octubre.

En resumen, podemos decir que los requisitos del TSR suponen que se debe definir e implementar un plan de actuación (con metas, plazos y responsables), que permita una mejora continua en donde la creación de alianzas será fundamental para lograrlo, así como el liderazgo de una administración pública responsable impulsora de la RS en el territorio a través de su ejemplo y sus políticas públicas⁵

10. ¿La presentación de una solicitud para que un TSR forme parte de la Red es bastante para entender aprobado la configuración de dicho TSR?

No. La presentación se hace mediante instancia y no es más que el inicio de parte del procedimiento, del que nada dice el Decreto 203/2019 en cuanto a instrucción, resolución, etc. Por ello se debe seguir las reglas de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, del Procedimiento Administrativo Común de las Administraciones Públicas.

11. ¿Hay algún plazo para resolver la solicitud y el procedimiento de adhesión a la RVTSR?

No. A salvo el desarrollo normativo del Decreto 203/2019 que haga la dirección general competente en materia de coordinación de la responsabilidad social, se deben aplicar como se ha dicho las reglas de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, de Procedimiento Administrativo Común de las Administraciones Públicas. El plazo máximo, por tanto, según el art. 21.3 de la Ley 39/2015 será de tres meses.

⁵ Indicadores para la conformación de un Territorio como Socialmente Responsable, cit. pag. 12.

12. ¿Debe haber una resolución expresa de la administración otorgando la calificación de un territorio como TSR para su integración en la Red?

El Decreto 203/2019 no dice nada. De nuevo se deben aplicar los criterios generales de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, de Procedimiento Administrativo Común de las Administraciones Públicas. En todo caso se trata de un procedimiento iniciado a instancia de parte, por los interesados o la entidad que quiere configurar un TSR e integrarlo en la RVTSR. Lo que presupone una instrucción (con posible complemento o mejora de la solicitud inicial si faltan algunos requisitos) y una fase de resolución del mismo, como todo procedimiento, cuya terminación deberá ser notificada a los interesados pues hay un deber de resolución expresa ineludible, al margen de que entre en juego el silencio administrativo. De la misma forma hay que entender que son de aplicación general los criterios en cuanto a recursos y demás condiciones del acto de calificación o inscripción del territorio en la Red, motivación, etc.

13. ¿Con arreglo a qué criterios la administración determinará la calificación de un espacio como TSR para integrarlo en la RVTSR?

Son básicamente dos.

A. Un elemento reglado

De una parte, se debe demostrar que se han cumplido los presupuestos formales (acuerdo de la entidad competente) y que se han aportado los elementos o requisitos sustantivos referidos que se deben presentar junto con la solicitud, con arreglo al art. 6.

B. Un elemento de valoración discrecional técnica

Se trata de verificar el cumplimiento de los criterios orientativos aplicables en la planificación territorial general (nivel macro) como los criterios orientativos aplicables a la gestión de los actores territoriales (nivel micro), de conformidad con los indicadores recogidos en el Anexo del Decreto 203/2019. De ellos podemos decir que van a ser 6 grandes áreas las que se deben evaluar: 1. Planificación y gestión 2. Ética y Gobernanza 3. Grupos de interés, Comunicación y Transparencia 4. Medio Ambiente 5. Personas

14. ¿Está prevista algún tipo de ayuda para formar un TSR?

Directamente no está previsto en el Decreto 203/2019 otorgar ayudas o subvenciones. Es una carga de las entidades interesadas correr con los gastos de la formalización del TSR.

No obstante, existe la posibilidad de que la conselleria con competencias en materia de coordinación de la responsabilidad social te preste la asistencia técnica y logística para conformar el TSR y te informe de las ayudas que puedes obtener, en su caso, por la vía de las pensadas para el fomento de la responsabilidad social. De acuerdo con las disponibilidades presupuestarias, la conselleria con competencias en materia de coordinación en responsabilidad social convocará ayudas anuales para la implantación y mantenimiento de las acciones, en los territorios socialmente responsables que formen parte de la Red o pretendan ser incluidos dentro de esta.

De la misma forma, ya de manera individual o conjunta, las entidades que quieran formar un TSR pueden acceder a ayudas autonómicas en materia de responsabilidad social que, a salvo la configuración concreta de cada convocatoria, sí suelen prever medidas de estímulo.

15. ¿Para el Ayuntamiento o cualquier otra entidad formar parte de un TSR supone alguna obligación económica?

No. El acuerdo o voluntad de una entidad local, u otra institución de conformar junto con otros grupos de interés un TSR solo supone cumplir con las exigencias para tramitar la integración de un TSR. Ahora bien, si se debe adjuntar un plan de actividades, lo lógico será que estas tengan algún coste o financiación que, con arreglo a los criterios ordinarios de gasto, deban ser satisfechas por la entidad solicitante, y que demuestre la seriedad de la propuesta para conformar un TSR.

16. ¿Si mi entidad ya forma parte de una Red similar debo darme de baja en alguna de ellas para formar un TSR? ¿Serían compatibles?

Ambas estructuras son compatibles. Si tu entidad ya forma parte de otras Redes similares, como la Red RETOS, o la Alianza de Ciudades por los ODS o del Pacto Local o de la Agenda Local 21 puede también ser considerada como TSR. Es más, la existencia previa de estructuras como las expuestas u otras similares son criterios a valorar para la conformación del TSR. De hecho, con arreglo al art. 20 de la Ley 18/2018, de 13 de julio el TSR se prevé que en la RD de TSR puedan formar parte aquellos que cuentan con políticas para gestionar los impactos sociales, laborales, ambientales, económicos y culturales, y que hagan compatible una economía competitiva con la cohesión social y la mejora de la vida de la ciudadanía, a través de un enfoque de gobernanza participativa.

En suma, la existencia previa de alguna acción o programas, en sentido amplio, de sostenibilidad o de responsabilidad social en tu municipio es un buen indicador para

conformar el TSR e integrarse en la Red. En este sentido, el art. 1 del Decreto 203/2019 dice más o menos lo mismo al hablar de territorios que de forma voluntaria quieran implantar o estén implantando políticas y acciones para gestionar los impactos sociales, laborales, ambientales, éticos, económicos y culturales que hagan compatible una economía competitiva con la cohesión social y la mejora de la vida de la ciudadanía a través de un enfoque de gobernanza participativa. Por lo que aspira a formalizar mediante la Red de TSR las acciones que, o se pretendan llevar a cabo, o ya se están implementando.

17. ¿Cómo se organiza el TSR? ¿Debe haber alguna estructura administrativa o de gobierno entre las entidades que lo forman?

No. El Decreto deja libertad en este sentido, pero exige que para integrarse en la RVTSR se debe especificar en la solicitud de adhesión “la estructura organizativa del TSR”, es decir, las relaciones entre los grupos de interés que participen en dicho territorio. Por tanto, serán los propios interesados, los grupos de interés, los que deban decir cómo se organizan y se relacionen entre ellos.

Lo razonable sería comenzar con acciones de trabajo entre los grupos de interés para concertar entre ellos qué estructura es la más idónea en el espacio en el que pretendan estructurarse. El Decreto, ante la singularidad de cada territorio, deja en manos de los grupos de interés la mejor manera de vertebrar el TSR. Por ejemplo, la vertebración de un barrio o entidad local menor como TSR tendrá lógicamente un mayor protagonismo municipal debiendo seguir, en su caso, lo previsto en la legislación de régimen local y en cambio una vertebración a nivel comarcal supondrá otro tipo de relaciones o estructuras.

18. ¿El TSR se puede distinguir de alguna forma? ¿Cómo?

Sí. El art. 8 Decreto 203/2019, prevé que la Conselleria competente pueda establecer algún tipo de distintivo o marca para identificar un TSR. En este caso, tanto el TSR como las entidades que lo integran pueden hacer uso de dicho distintivo.

19. ¿El sello o distintivo de TSR tiene una duración determinada?

No está previsto en el Decreto. El otorgamiento del sello o distintivo de TSR supone asumir una serie de obligaciones que regula el mismo Decreto que, si se incumplen, pueden dar lugar a la revocación del mismo, previo procedimiento que debe garantizar la audiencia de las personas interesadas. Por ello, dicho sello o distintivo podría tener una vigencia temporal, si se revocara su concesión por incumplimiento de las condiciones que motivaron su otorgamiento por el órgano competente para otorgar dicha distinción, lo que como mínimo exigirá audiencia del TSR afectado. No hay estipulada una duración mínima de la distinción, pero parece razonable que una futura regulación pueda definirlo, así como los criterios bajo los cuales se puede perder la distinción de TSR otorgada.

20. Si mi entidad se integra en un TSR ¿puede luego dejar de formar parte del mismo?

El Decreto no contempla esta hipótesis. De nuevo, y a salvo el desarrollo reglamentario del mismo, si con arreglo al art. 6 la adhesión a la Red Valenciana de Territorios Socialmente Responsables es libre y voluntaria, hay que entender que el dejar de formar parte de la misma es una opción también libre y voluntaria que puede adoptar el órgano competente de la entidad.

En este caso, habría que poner en marcha la petición oportuna de renuncia o desistimiento de pertenencia a la RVTSR.

*PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE LA XARXA
VALENCIANA DE
TERRITORIS
SOCIALMENT
RESPONSABLES*



**PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE LA XARXA VALENCIANA DE TERRITORIS SOCIALMENT
RESPONSABLES**

Elaboració del document: JOSEP OCHOA MONZÓ¹

*Coordinació: IRENE BAJO GARCÍA, DIRECTORA CÀTEDRA DE RESPONSABILIDAD
SOCIAL DE LA GENERALITAT VALENCIANA EN LA UNIVERSIDAD DE ALICANTE*

¹ *Professor titular de Dret Administratiu de la Universitat d'Alacant (1997). Ex director general de Responsabilitat Social i Foment de l'Autogovern en la Conselleria de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació (2015-2019).*

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE LA XARXA VALENCIANA DE TERRITORIS SOCIALMENT RESPONSABLES

El compromís del Govern valencià amb les polítiques de responsabilitat social no s'ha quedat només amb la pionera Llei 18/2018, de 13 de juliol. El desenvolupament d'aquesta, amb la creació del Consell Valencià de Responsabilitat Social mitjançant Decret 30/2020, de 28 de febrer i ja abans amb el Decret 203/2019, de 4 d'octubre, del Consell, de creació de la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables suposen dos punts més de finançament d'aquestes accions. Justament l'edició d'aquestes breus, però completes "Preguntes i respostes sobre la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables", pretén facilitar la posada en marxa de la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables, que és pionera en un espai autonòmic. L'elaboració d'aquesta Guia, breu però completa, pot ser útil per als Municipis o altres Entitats que vulguen conformar un territori socialment responsable. Aquesta publicació naix en el marc d'acció de la Càtedra de Responsabilitat Social de la Generalitat Valenciana en la Universitat d'Alacant, la qual cosa demostra de nou la fructífera col·laboració entre totes dues institucions. El que va unit, sens dubte, al bon criteri amb què la mateixa s'ha fet, sota la *auctoritas de l'anterior Director General de Responsabilitat Social, el professor de Dret Administratiu de la Universitat d'Alacant, Josep Ochoa Monzó.

Iñaki Pérez Rico

Director general de Qualitat Democràtica, Responsabilitat Social i Foment de l'Autogovern

Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica

**PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE LA XARXA VALENCIANA DE TERRITORIS SOCIALMENT
RESPONSABLES**

Aquesta publicació ha sigut elaborada dins de la Càtedra de Responsabilitat Social de la Generalitat Valenciana en la Universitat d'Alacant, gràcies al suport econòmic de la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica a través de la Direcció General de Qualitat Democràtica, Responsabilitat Social i Foment de l'Autogovern

Novembre 2020

Introducció

La Llei 18/2018, de 13 de juliol, de la Generalitat, per al Foment de la Responsabilitat Social, en l'article 20 estableix la creació de la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables, de la qual podran formar part aquells que tinguen polítiques per a gestionar els impactes socials, laborals, ambientals, econòmics i culturals, que facen compatible una economia competitiva amb la cohesió social i la millora de la vida de la ciutadania, a través d'un enfocament de governança participativa.

El concepte o la idea de configurar un territori com socialment responsable parteix de la hipòtesi que és «aquell que aconsegueix integrar, en una lògica de democràcia participativa, els aspectes socials i mediambientals en les decisions econòmiques, els models i els valors per a reactivar la competitivitat, les bones pràctiques i una interacció contínua entre les parts interessades, amb la finalitat de fomentar la innovació i la competitivitat». O dit d'una altra manera, és una adaptació singular a un espai concret de les accions o les polítiques de responsabilitat social dels actors que operen en un àmbit concret que, voluntàriament, aspiren a crear sinergies entre aquests per a formar un marc superiorment i territorial delimitat en què conflueixen accions formalitzades de sostenibilitat amb l'objectiu de facilitar un espai de diàleg i de treball amb els grups d'interès, que incloga les Administracions Públiques d'acord amb l'article 11 de l'esmentada Llei 18/2018, de 13 de juliol.

L'origen d'aquestes iniciatives arranca, al marge d'altres puntuals i més focalitzades, com l'Agenda Local 21, amb la Xarxa RETOS² d'àmbit nacional, constituïda l'any 2008 i liderada ara des del Ministeri de Treball i Economia Social, la missió de la qual és articular, integrar i implementar diferents estratègies per al desenvolupament de territoris socialment responsables que milloren la qualitat de vida dels seus habitants. En aquesta Xarxa, s'hi van integrar actors territorials de la Comunitat Valenciana com la comarca de l'Horta Nord, representada pel Consorci Pactem-Nord, Castelló, representat per l'Ajuntament de Castelló i Gandia, representada per l'Ajuntament de Gandia. De manera no formalitzada contem amb interessants experiències en tot el territori de la Comunitat Valenciana, com ara la "Mesa de Responsabilidad Social de la Marina Alta" o altres sectorials no susceptibles de ser considerades territori socialment responsable, però que van en la bona direcció, como Pactem CV (Xarxa de pactes i axords territoriales per la ocupació³)

A la Comunitat Valenciana el mandat de desenvolupament de la Llei de Foment de la Responsabilitat Social per a la creació de la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables es va concretar en el Decret 203/2019, de 4 d'octubre, del Consell, de creació de la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables.

² <http://www.mites.gob.es/es/rse/redretos/index.htm>

³ <https://www.pactemcv.es/>

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE LA XARXA VALENCIANA DE TERRITORIS SOCIALMENT RESPONSABLES

Per part seua, dins de les accions de la Càtedra de Responsabilitat Social de la Generalitat Valenciana a la Universitat d'Alacant es van fer ens indicadors per a la conformació d'un Territori com Socialment Responsable⁴, que són el test que juntament amb els requisits del Decret 203/2019, de 4 d'octubre, s'ha de passar en el procediment per a la conformació d'un territori socialment responsable.

El present document pretén ser un pas més en la direcció d'oferir eines útils i accessibles per a la constitució de Territoris Socialment Responsables en la Comunitat Valenciana, com a objectiu màxim de coordinació i visió global del que ha de ser un creixement econòmic i social sostenible, responsable i inclusiu.

Per a això, s'ofereixen respostes a les vint preguntes més freqüents a les quals tots els agents implicats en la creació d'un Territori Socialment Responsable han de fer front quan es plantegen un projecte d'aquestes característiques, i tracta si es fes d'una manera lògica, clara i sistemàtica. Esperem que resulte d'utilitat.

⁴ <https://web.ua.es/va/catedra-responsabilidad-social/documentos/catedra-2019/territorios/territori-socialment-responsables-indicadors.pdf>

PREGUNTES I RESPOSTES FREQUENTS

1. Què és un Territori Socialment Responsable (TSR)?

És aquell que pren com a referent o suport l'espai on fan competències diferents administracions públiques, l'Administració General de l'Estat, Administració de les comunitats autònomes i les entitats que integren l'Administració Local, en el doble vessant municipal i provincial, que s'ajusta a la previsió de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de Règim Jurídic del Sector Públic.

En aquest espai, els actors principals o grups d'interès s'han coordinat o pretenen coordinar-se per a construir entre aquests accions de futur fonamentades en l'anàlisi dels principals reptes socials, ambientals, econòmics i ètics, la identificació de metes comunes en pro d'un desenvolupament sostenible, i la definició de les responsabilitats que cadascuna de les parts ha d'assumir per a aconseguir-ho.

Per tant, el TSR és un marc territorial, delimitat per a la creació, la definició i la concreció de les accions que en aquest pretenen posar en marxa els diversos grups d'interès que decidisquen formar-lo que assumeixen programar i executar conjuntament i coordinada, d'acord amb el Decret 203/2019, de 4 d'octubre.

Per part seua, l'art. 2.1 del Decret 203/2019 assumeix que, si hi ha territoris que estiguen ja implantant polítiques i accions per a gestionar els impactes socials, laborals, ambientals, ètics, econòmics i culturals, puguen aprofitar aquestes experiències per a constituir un TSR.

2. Què he de fer si tinc interès a impulsar o formar un TSR?

El Decret crea la Xarxa de TSR en la qual si la vostra entitat està interessada a formar part ha de complir amb els requisits d'ordre substantiu i formal als quals després ens referirem. Després del procediment oportú instruït per l'òrgan competent podrà ser declarada com a integrant de la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables.

Per a una primera anàlisi dels reptes que ha de sortejar la vostra entitat, es poden veure els Indicadors per a un Territori Socialment Responsable Proposta per a la creació de la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables, que es poden consultar en <https://web.ua.es/va/catedra-responsabilidad-social/documentos/catedra-2019/territorios/territori-socialment-responsables-indicadors.pdf>

En resum, segons aquests indicadors (pag. 11) per a iniciar el procés cap a un Territori Socialment Responsable, serà necessari definir quins són els límits geogràfics d'aquest, qui són els qui l'integren i quins rols tenen i, en definitiva, quins criteris o pràctiques s'aplicaran en aquest territori per a fer-lo mereixedor d'aquesta denominació.

3. Què és la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables?

La Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables (RVTSR) és el marc comú de treball i suport per als Territoris Socialment Responsables que s'hi vulguen integrar. L'RVTSR és l'eina per a promoure la responsabilitat social en el territori valencià, per a aglutinar tots els TSR, amb l'objectiu de facilitar un espai de diàleg i de treball amb els grups d'interès d'un marc determinat, que incloga les administracions públiques, tot això d'acord amb la Llei 18/2018, de 13 de juliol, de la Generalitat, per al foment de la responsabilitat social.

4. Quina naturalesa jurídica té la Xarxa de Territoris Socialment Responsables?

El Decret 203/2019, de 4 d'octubre no la determina. La crea sota uns principis i objectius que la informen, que preveuen els mecanismes perquè un TSR pugua formar-ne part. Podem dir que són dos àmbits interrelacionats: la Xarxa es preveu com el conjunt de TSR que puguen constituir-se a la Comunitat Valenciana. Per la qual cosa el TSR ho és si forma part de l'RVTSR i la Xarxa de Territoris Socialment Responsables només té sentit si hi ha territoris que en formen part.

5. Pot formar part de la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables qualsevol territori?

Com vorem, en principi sí, si s'acompleixen els criteris i els requisits del Decret 203/2019. Ara bé, d'acord amb l'art. 3 la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables ha de tenir uns principis modulars que han de ser assumits pel TSR que pretén integrar-s'hi. Entre aquests, que es fomenti la democràcia de proximitat i participativa, que es fomenti l'ocupació decent, de qualitat i el desenvolupament sostenible en el territori. S'exigeix a més, que s'actue amb un enfocament integral que tracte els reptes socials, econòmics i ambientals del territori amb la resta de les polítiques sectorials, de manera ètica i de transparència en la gestió territorial.

De la mateixa forma, hi ha enumerats una sèrie d'objectius de la Xarxa, art. 4 del Decret 203/2019 que hauran d'informar l'eventual formació d'un TSR.

En suma, si bé tot territori pot arribar a ser de manera formalitzada un TSR, haurà d'assumir una sèrie de principis i valors que són els propis de la Xarxa en què pretén integrar-se.

6. Quin àmbit ha de tenir un TSR?

D'acord amb l'art. 6.2 del Decret 203/2019, cada territori socialment responsable comprendrà un terme municipal, excepte quan hi haja un conjunt d'accions estratègiques i singularment acordades per les parts interessades a formar aquest territori com socialment responsable a nivell supramunicipal. Per això, el TSR pot tenir un àmbit municipal, supramunicipal (mancomunitat, comarca, àrea metropolitana o província) o inframunicipal (barri, pedanies, entitats locals menors).

En tot cas, ha de coincidir territorialment amb alguna de les entitats Locals a què fa referència la Llei 8/2010, de 23 de juny, de la Generalitat, de règim local de la Comunitat Valenciana, si bé en aquest es poden integrar administracions no territorials, però que formen part del sector públic, com les universitats o altres organismes públics presents en l'espai que vol convertir-se en territori socialment responsable.

Tot comptat, podem dir, encara que sone tautològic, que el territori és un element essencial per a la configuració del territoris socialment responsables, i perquè aquest s'integre en l'RVTSR, per la qual cosa un TSR ha de coincidir almenys amb un àmbit de decisió d'alguna de les administracions territorials, de la Comunitat Valenciana i, especialment, de les entitats que integren l'administració local.

7. El TSR pot ser d'àmbit provincial?

Sí. El Decret 203/2019, de 4 d'octubre no ho prohibeix. Ara bé, per les seues característiques pròpies, la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables es preveu que estiga formada sobretot per entitats locals, bàsicament d'àmbit municipal o inferior que hagen configurat un TSR perquè harmonitzen, compartisquen i posen en comú les seues experiències en la implantació territorial d'accions de responsabilitat social. Per això, pretendre una acció coordinada a nivell provincial seria preveure que la majoria dels municipis que la integren han acordat formar un TSR, fet que és jurídicament possible, però potser en la pràctica serà complicat.

8. I autonòmic?

Per la mateixa raó anterior, sí que hi podria ser, d'acord amb l'art. 2.2 del Decret 203/2019. No és descartable formar un TSR a nivell de tota la Comunitat Valenciana, però podem dir que el nivell autonòmic vindrà determinat pel major o menor nombre de TSR a altres nivells inferiors, justament en el territori valencià.

9. Quins passos ha de fer la meua entitat si vol formar un TSR per a integrar-lo en l'RVTSR?

Seria raonable que la Direcció General amb competències en matèria de coordinació de la responsabilitat social dictarà les normes necessàries per al funcionament i l'organització de la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables. Amb tot, del Decret 203/2019 semblen deduir-se dos requisits generals d'acord amb l'art. 6. Uns d'ordre formal o procedimental i d'altres d'ordre material o substantius.

A. Requisits d'ordre formal o procedimental

Les Entitats a què es refereix l'art. 5 del Decret 203/2019 hauran de presentar una sol·licitud per via electrònica a la Direcció General amb competències en matèria de coordinació de responsabilitat social que sol·licite l'adhesió a l'RVTSR. Això suposa que el TSR ja està conformat o configurat, prèviament, ja existeix com a tal quan està en condicions de demostrar que compleix amb els requisits d'ordre material o substantius per a formar part de l'RVTSR.

B. Requisits d'ordre material o substantius

Les entitats que estiguen interessades a presentar la sol·licitud anterior hauran de:

- a. Aportar certificat expedit pel secretari de l'òrgan de govern de l'entitat local (Ple o Comissió de Govern) de les entitats locals, on s'expressa la voluntat d'adherir-se a la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables.
El Decret 203/2019 no determina la majoria necessària o quòrum perquè l'Entitat Local adopte aquest acord, per la qual cosa cal entendre que regeixen les regles generals de la Llei 8/2010, de 23 de juny, de la Generalitat, de règim local de la Comunitat Valenciana i de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, de Bases de Règim Local, per la qual cosa no s'exigirà un quòrum qualificat.
- b. Certificat expedit per l'òrgan competent que acredite de manera fefaent que l'empresa o l'entitat o la institució –pública o privada– vol formar part de la Xarxa de TSR.
El Decret 203/2019, de 4 d'octubre tampoc determina la majoria necessària o quòrum, o qui ha d'adoptar l'acord si es tracta d'una empresa o entitat privada, per la qual cosa seran els Estatuts d'aquesta els que hagen de resoldre la qüestió.
- c. Per cada entitat interessada a integrar-se en la Xarxa, caldrà adjuntar un document que de manera resumida i succinta continga:
 - i. Un pla d'activitats en el territori que definisca les actuacions que cal fer, i també un calendari de les previstes.
 - ii. L'estructura organitzativa i operativa dels grups d'interès que participen en aquest territori.

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE LA XARXA VALENCIANA DE TERRITORIS SOCIALMENT RESPONSABLES

- iii. Les línies estratègiques, programes i projectes per a tractar els objectius de la Xarxa en el TSR que s'hi pretén formar.

El Decret 203/2019 exigeix que l'entitat que promoga el TSR haja de presentar a la Conselleria competent, a més, un document que demostre, podríem dir, la serietat de la proposta de formar aquest TSR i d'integrar-se en l'RVTSR: activitats que cal desenvolupar i línies estratègiques que cal tractar-hi, i també l'estructura operativa i organitzativa, on hi ha llibertat de formar-la. El pla d'activitats no ha de ser complex, però ha de considerar tant els criteris orientatius aplicables en la planificació territorial general (nivell macro) com els criteris orientatius aplicables a la gestió dels actors territorials (nivell micro), d'acord amb els indicadors arrellegats en l'Annex del Decret 203/2019, de 4 d'octubre.

En resum, podem dir que els requisits per a ser un TSR, per a iniciar el procediment dirigit a la qualificació d'aquest, suposen definir, per a implementar, un pla d'actuació (amb metes, terminis i responsables), que permeta una millora contínua de la gestió del territori on la creació d'aliances serà fonamental per a aconseguir-ho, com també el lideratge d'una administració pública socialment responsable i impulsora d'aquestes accions econòmiques, socials, ètiques i ambientals més enllà de les exigències legals⁵, que suposen un lideratge clar en les polítiques públiques.

10. Hi ha prou amb la presentació d'una sol·licitud perquè un TSR forme part de la Xarxa perquè s'entenga aprovada la configuració d'aquest TSR?

No. La presentació es fa mitjançant instància o sol·licitud d'iniciació amb els requisits del Decret 203/2019 i els de l'art. 66 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques i no suposa més que l'inici a instàncies de part del procediment, del qual no diu res el Decret 203/2019 pel que fa a instrucció, resolució, etc. Raó per la qual, per a tot això, s'han de seguir les regles de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques.

11. Hi ha algun termini per a resoldre la sol·licitud i el procediment d'adhesió a l'RVTSR?

No. Tret del desenvolupament normatiu del Decret 203/2019 que puga fer la Direcció General competent en matèria de coordinació de la responsabilitat social, s'han d'aplicar, com ja s'ha dit, les regles de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques. Per tant, el termini màxim de resolució segons l'art. 21.3 de la Llei 39/2015 serà de tres mesos.

⁵ Indicadors per a la conformació d'un Territori com a Socialment Responsable, cit. pàg. 12.

12. Ha d'haver-hi una resolució expressa de l'administració que atorgue la qualificació d'un territori com a TSR per a la seua integració en la Xarxa?

El Decret 203/2019 no diu res d'això. De nou, cal aplicar els criteris generals de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques. En tot cas, es tracta d'un procediment iniciat a instàncies de part, per les persones interessades o l'entitat que vol configurar un TSR i integrar-lo en l'RVTSR. Això pressuposa una instrucció (amb possible complement o millora de la sol·licitud inicial, si falten alguns requisits) i una fase de resolució d'aquest, com tot procediment, la terminació del qual haurà de ser notificada a les persones interessades perquè hi ha un deure de resolució expressa ineludible, al marge que entre en joc el silenci administratiu. De la mateixa forma, cal entendre que són d'aplicació general els criteris del procediment administratiu comú pel que fa a recursos i altres condicions de l'acte de qualificació o inscripció del territori en la Xarxa, motivació, etc.

13. D'acord amb quins criteris l'administració determinarà la qualificació d'un espai com a TSR per a integrar-lo, si escau, en l'RVTSR?

En són bàsicament dos.

A. Un element reglat

D'una part, se ha de demostrar que s'han complit els pressupostos formals (acord de l'entitat competent) i que s'han aportat els elements o els requisits substantius referits que cal presentar juntament amb la sol·licitud, d'acord amb l'art. 6 del Decret 203/2019.

B. Un element de discrecionalitat tècnica

Es tracta de verificar el compliment per l'entitat sol·licitant dels criteris orientatius aplicables en la planificació territorial general (nivell macro) com els criteris orientatius aplicables a la gestió dels actors territorials (nivell micro), d'acord amb els indicadors arrellegats en l'Annex del Decret 203/2019. D'aquests podem dir que seran 6 grans àrees les que s'han d'avaluar per a veure la possible qualificació, o no, d'un espai com a TSR:

1. Planificació i gestió
2. Ètica i governança
3. Grups d'interès, comunicació i transparència
4. Medi ambient
5. Persones.

14. Està prevista algun tipus d'ajuda per a formar un TSR?

Directament no està previst en el Decret 203/2019 atorgar ajudes o subvencions. És una càrrega de les entitats interessades córrer amb les despeses de la formalització del TSR. No obstant això, hi ha la possibilitat que la Conselleria amb competències en matèria de coordinació de la responsabilitat social us preste l'assistència tècnica i logística per a formar el TSR, i us informe de les ajudes que podeu obtenir, si s'escau, per la via de les que hi ha pensades per al foment de la responsabilitat social⁶. D'acord amb les disponibilitats pressupostàries, la Conselleria amb competències en matèria de coordinació en responsabilitat social convocarà ajudes anuals per a la implantació i el manteniment de les accions en els territoris socialment responsables que formen part de la Xarxa o que pretenguin ser inclosos dins d'aquesta.

De la mateixa forma, ja de manera individual o conjunta, les entitats que vulguen formar un TSR poden accedir a ajudes autonòmiques en matèria de responsabilitat social que, tret de la configuració concreta de cada convocatòria, sí que solen preveure mesures d'estímul.

15. Per a l'Ajuntament o qualsevol altra entitat formar part d'un TSR suposa alguna obligació econòmica?

No. L'acord o la voluntat d'una entitat local, o una altra institució de formar juntament amb altres grups d'interès un TSR només suposa complir amb les exigències per a tramitar la integració d'un TSR en la Xarxa. Ara bé, si s'ha d'adjuntar un pla d'activitats, el més lògic serà que aquestes tinguen algun cost o finançament que, d'acord amb els criteris ordinaris de despesa, haja de ser satisfet per l'entitat sol·licitant, i que demostre la serietat de la proposta per a formar un TSR.

16. Si la meua entitat ja forma part d'una Xarxa semblant he de donar-me de baixa en alguna d'aquestes per a formar un TSR? Hi serien compatibles?

Les dues estructures són compatibles. Si la vostra entitat ja forma part d'altres Xarxes semblants, com la Xarxa RETOS, o l'Aliança de Ciutats pels ODS o del Pacte Local o de l'Agenda Local 21 també pot ser considerada com a TSR. És més, l'existència prèvia d'estructures com les exposades o d'altres semblants són criteris que cal valorar positivament per a la formació del TSR. De fet, d'acord amb l'art. 20 de la Llei 18/2018, de 13 de juliol el TSR es preveu que de la Xarxa de Territoris Socialment Responsables puguen formar part aquells que tinguen polítiques per a gestionar els impactes socials, laborals, ambientals, econòmics i culturals, i que facen compatible una economia competitiva amb

⁶ Per Resolució de 25 de febrer de 2020 de la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, s'han convocat la concessió de subvencions per al foment de la responsabilitat social, això a l'empara de l'Ordre 3/2019 de 21 de febrer que arreplega entre les actuacions subvencionables l'elaboració de plans d'actuació que permeten definir les accions concretes que cal desenvolupar per a constituir-se en Territoris Socialment Responsables.

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE LA XARXA VALENCIANA DE TERRITORIS SOCIALMENT RESPONSABLES

la cohesió social i la millora de la vida de la ciutadania, a través d'un enfocament de governança participativa.

És a dir, l'existència prèvia d'alguna acció o programes o política, en sentit ampli, de sostenibilitat o de responsabilitat social en el vostre municipi és un bon indicador per a iniciar la formació d'un territori com a socialment responsable a integrar-se en la Xarxa. En aquest sentit, l'art. 1 del Decret 203/2019 diu més o menys el mateix en parlar de territoris que voluntàriament vulguen implantar o estiguen implantant polítiques i accions per a gestionar els impactes socials, laborals, ambientals, ètics, econòmics i culturals que facen compatible una economia competitiva amb la cohesió social i la millora de la vida de la ciutadania a través d'un enfocament de governança participativa. Pel que aspira a formalitzar mitjançant la Xarxa de TSR les accions que es pretenguen dur a terme o ja s'hi estan implementant.

17. Com s'organitza el TSR. Ha d'haver-hi alguna estructura administrativa o de govern entre les entitats que el formen?

No. El Decret deixa llibertat en aquest sentit, però exigeix que per a integrar-se en l'RVTSR s'haja d'especificar en la sol·licitud d'adhesió «l'estructura organitzativa del TSR», és a dir, les relacions entre els grups d'interès que participen en aquest territori. Per tant, seran els mateixos interessats, els grups d'interès, i l'entitat que ha promogut la creació del TSR, els que hagen de dir com s'organitzaran i relacionaran entre aquests.

El més raonable seria començar amb accions de treball prèvies entre els grups d'interès per a concertar quina estructura és la més idònia per a avançar en la implementació de les accions del TSR. El Decret, davant de la singularitat de cada territori per a arribar a ser declarat socialment responsable, deixa en mans dels grups d'interès la millor manera de com formar-lo. Per exemple, la vertebració d'un barri o entitat local menor com a territori socialment responsable tindrà lògicament un major protagonisme municipal i haurà de seguir, si escau, el que preveu la legislació de règim local i, en canvi, una vertebració a nivell comarcal o de mancomunitat suposarà un altre tipus de relacions o estructures, sobretot, entre els municipis presents en aquest espai i que vulguen formar part del TSR.

18. El TSR pot tenir algun tipus de distintiu o segell o marca identificativa? Com?

Sí. L'art. 8 Decret 203/2019, preveu que la Conselleria competent pugua establir algun tipus de distintiu o marca per a identificar un TSR. En aquest cas, tant el TSR com les entitats que l'integren poden fer ús d'aquest distintiu a l'efecte de promoció.

19. El segell o distintiu de TSR té una duració determinada?

No està previst en el Decret. L'atorgament del segell o distintiu de TSR suposa assumir una sèrie d'obligacions que regula el mateix Decret que, si són incomplides, poden donar lloc a la revocació d'aquest, previ procediment que ha de garantir l'audiència de les persones interessades. Per això, aquest segell o distintiu podria tenir una vigència temporal si es revocara la seua concessió per incompliment de les condicions que van motivar la distinció d'aquest per l'òrgan competent per a atorgar-la, la qual cosa com a mínim exigirà audiència del TSR afectat. No hi ha estipulada una duració mínima de la distinció o segell, però sembla raonable que una futura regulació puga concretar-ho, com també els criteris sota els quals es pot perdre aquesta marca o distintiu.

20. Si la meua entitat s'integra en un TSR, pot després deixar de formar part del mateix territori o de la Xarxa?

El Decret no preveu aquesta hipòtesi. De nou, i tret del desenvolupament reglamentari, si d'acord amb l'art. 6 l'adhesió a la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables és lliure i voluntària, cal entendre que deixar de formar-ne part és una opció també lliure i voluntària que pot adoptar l'òrgan competent de l'Entitat i/o els grups d'interès que van formar el TSR. Les regles d'organització interna haurien de preveure aquesta hipòtesi, per al cas que es decidira renunciar o desistir de formar part de la Xarxa Valenciana de Territoris Socialment Responsables, com també de deixar de formar part dels grups d'interès que formen el TSR.